

TRENERVETT!

TRENERVETT!

Fotballkampen er ukas høydepunkt for mange. Her skal det måles krefter mot andre lag. Jevne kamper og gode prestasjoner ut fra forutsetningene. Seire, uavgjort og tap om hverandre.

Men ... for noen spillere og lag knyttes kampen til mindre gode opplevelser, slik som store tap, store seire, lite spilletid, mye kjeft. Dette øker ikke motivasjonen til å gå på ei ny treningsuke. Og det gir heller ikke utvikling.

Målet for trenerne må være å skape gode opplevelser for flest mulig før, under og etter trening og kamper. Hvordan skal vi få det til?

” Spillerne blir som deg, du er rollemodellen for spilleren. ”

Tor Ole Skullerud,
trener for U21-bronselaget 2013

**FAIR
PLAY**

Treneren har ansvar

Som trenere har vi en høy stjerne blant spillerne. Det vi sier, og ikke minst gjør, påvirker både hodet og beina hos dem. Men også foreldrene ledes - indirekte - av oss, så tenk gjennom og etterlev disse fire punktene:

1. Har vi smilet på lur, øker sannsynligheten for at resten er i godt humør.
2. Skryter vi, øker sannsynligheten for at resten av gjengen skryter av hverandre.
3. Skryter vi av motstanderlagets prestasjoner, påvirker det både eget lag og motstanderlaget, og begge supporterere.
4. Gjør vi dommeren god, øker sannsynligheten for at flere gjør det samme.

” Det er mange trenere som trur at den beste coachinga er å rope mest mulig under kampens gang. Ofte gjøres alle valg «fra sidelinja». Spillerne blir usikre og forvirrede av en slik type coaching. Under kamp skal vi trenere forsterke gode valg og god utførelse. På treningene kan det selvsagt veiledes. Den gode treneren velger i tillegg øvelser som gir læring av seg selv i spillet. ”

Jarl Torske,
402 kamper som spiller for Sunndal IL,
320 landskamper som trener

” Når man er god og føler mestring, så bryr jeg meg ikke så mye om hva som blir sagt. Men når man ikke får til ting, så veier man det treneren sier, i mye større grad. Det er alltid godt å få høre at man gjør gode valg. Og konstruktive beskjeder om hva man kunne ha gjort. Men kun én gang. En trener som hele tida forteller deg hva du skal gjøre, blir til slutt bare støy. Da hører du ikke etter, eller du blir stressa og glemmer å tenke selv. En god trener gir korte og konstruktive beskjeder når det trengs. ”

Solveig Gulbrandsen,
172 landskamper, 50 mål

Vi er den viktigste påvirkningsfaktoren for et godt kampklima. «Alt det gode kommer fra benken - alt trøbbel kommer fra benken», følgelig har vi som trenere ansvar for mye mer enn bare oss selv.

Vi lar oss fort rive med. Det er helt naturlig. Men har vi gått igjennom ulike scenarier i hodet i forkant, unngår vi å oppføre oss som klovn eller tullinger, men forblir gode rollemodeller.

» De som dribler mest eller roper høyest, får som oftest mest oppmerksomhet. Men ha også fokus på «Kari den snille» og «Igor den stille». Kari og Igor vil garantert legge merke til og vokse på det. Jeg har vært trener for 6-10-åringer i fire år nå. Ofte står «kampen» mellom trenerne. De vil gjerne ha bort den dårligste. Jeg er klar og tydelig: Uansett hvor mange vi er, er det alltid noen som er dårligst. De har skjønt det når jeg bruker følgende «bilde»: Noen vil alltid være dårligst. Hva gjør vi når vi har kun to spillere igjen? Ta ut den svakeste av gruppa? »

Erik Holtan,
6 landskamper, 300 tippeligakamper
og spillerutvikler i Telemark

Se flest mulig, skryt av flest mulig

Vi skal se flest mulig gjennom at spillerne får mye spilletid. Det er den beste praten. Meld på mange lag i årsklassene. Spillerne som sitter på benken, sitter der fordi de er slitne!

Ikke vær opptatt av hva spillerne skulle ha gjort. Det er bare å erkjenne hvor dårlig «du skulle ha gjort»-inngangen er som pedagogisk grep. Forsterk heller gode valg og/eller handlinger med en tommel i været eller et «Suverent!»-rop. Det flotte med fotball er at nesten identiske spill-situasjoner dukker opp hele tida. Spillerne får ikke bare ett forsøk som på 100-meteren, ikke to forsøk som i hoppbakken, ikke tre forsøk som i høyde. Hver spiller får over hundre forsøk på fotballbanen i en elleverkamp!

Mest trener, men også mamma eller pappa

Kombinasjonen trener/lagleder og mamma/pappa er en dobbeltrolle svært mange har. I Norge er det enormt mange mammaer og pappaer som er dyktige aktivitetsledere og fotballtrenere. Og ikke minst, de er «naturlige» pedagoger, de har oppdratt sine egne barn.

» Å være pappatrener er en krevende utfordring, men en fin anledning til å delta i dine barns oppvekstmiljø. Med utgangspunkt i trivsel og utvikling som grunnlag for å gi spillerne mestringsfølelse må man engasjere seg i laget som helhet, men også ta individuelle hensyn. Jeg liker å se det som en arena for prestasjonsforbedring og formidler det som om det er en øvelse til å levere resultater senere i livet. Så enkelt og så vanskelig. »

Stig Inge Bjørnebye, 75 landskamper

Skap en jevn, tøff og trivelig kamp

Som spillere elsker vi alle å vinne fotballkamper. Vi mimrer om seirene og fortrenger tapene. Når vi nå er blitt trenere i barne- og ungdomsfotballen, skal vi ikke ta med oss «voksenfotballen» ved å

- legge høyt press på motstanderlag som trenger tid på å komme seg ut og fram
- trykke til når motstanderlaget har en ubesluttom målvakt og en utrygg back

- heie fram den vanvittige klareringen når det er tid og rom til å kontrollert få ballen til en medspiller
- oppfordre til å slå den lange fra keeper når back eller midtbanespiller viser seg fram og regelverket heller ikke gir rom for direkte målsjans til motstanderens banehalvdel
- stilltiende - ja, noen ganger høyløst - juble når våre spillere bryter regelverket til eget lags fordel

” Lavt press legger til rette for at de yngste får mestringsfølelse når det gjelder pasningsspill. Regelen er en garantist for starten på et pasningsspill. ”

Erik Holtan

Vi skal heller være med på å lede en fotballkamp der fair play, trivsel og utvikling er hovedmålet! Ja, det skal vi jobbe for i år og i årene som kommer. Våre spillere og motstanderlagets spillere skal gjennom en passe dose trygghet og utfordringer mestre ute på banen. Jevne, tette kamper er resepten for dette. Vi og motstanderlagets trenere må sammen erkjenne at dette er viktig for utvikling, og derfor vektlegge at

- begge lag presser lavt i forsvar, slik at angrepslaget får kontroll over starten på angrepet
- vi bruker hodet og justerer litt på laget ut fra stilling i kampen

Leder et lag med flere mål, lar vi

- spilleren som trives som back uten spill i ryggen, utfordres som sentral midtbane
- den venstrebeinte spilleren flytte over på høyresida
- midtstopperen spille spiss og spissen spille midtstopper

Leder vi med mange mål, for eksempel fire, har vi avtalt med motstanderlaget at de kan sette inn en ekstra spiller.

Ligger vi under, lar vi

- vår beste spiller utfordre motstanderlagets beste spiller
- spillerne være i trygge roller

Med fire mål under får vi sette inn en ekstra spiller. Blir stillingen uavgjort, spiller vi med likt antall spillere igjen.

” Fornuftig coaching ivaretar jevnbyrdighet i kampene. Med dette menes at begge lags trenere og lagledere har et ønske om og en iver etter jevne kamper. Å sette inn en ekstra spiller er bra for begge lag. Laget som ligger under, opplever mer mestring. Laget som leder, får litt mindre tid og rom, slik at også de får tilpassa utfordringer, og dermed mulighet til å utvikle seg i kampen. ”

Erik Holtan

Det handler om å utvikle en fotballkultur

Fotballkultur er hva fotballen har betydd og betyr for oss, for spillerne, for klubben og for lokalmiljøet. Og hvordan fotballen framstår på og utenfor banen. Vi ønsker en fotballkultur der

- flere spillere på begge lag får flere ballinvolveringer og dermed bedre forutsetninger for trivsel og utvikling
- kampens klima, altså selve konfrontasjonen mellom de to lagene, gir muligheter for å prøve ut fotballferdigheten hele tida
- trenere, lagledere og foreldre/foresatte heier på helhjerta forsøk, gode prestasjoner og framgang for begge lag
- trenerne har ulik coaching når stillingen er 4-0, 3-3 eller 0-4
- trenere og lagledere på begge lag er bevisst på at de har den største påvirkningskraften på klimaet på og rundt banen. En fornuftig benk skaper et godt klima for spillerne, dommeren og foreldre/foresatte

” Feil veit spilleren om selv i kamp. La spilleren prøve og feile i kamp. På trening kan vi trenere veilede. ”

Tor Ole Skullerud

Fair play-møtet, premissene legges før kampen

Regelverket og retningslinjene i barne- og ungdomsfotballen er tydelige. Men forståelsen og fortolkningen fra benk til benk kan være ulik. For å få til en felles forståelse for kampramma, regelverk og kampgjennomføring legges et Fair play-møte i forkant av kampen. Hjemmelagets trener tar initiativet til at trenere og dommer kommer sammen. Hensikten

er i tillegg å skape gode relasjoner mellom lagene. På disse premissene skal begge lag prøve ut og presse ferdighetene sine. Vinner vi kampen med det utgangspunktet - ja, da skal vi som trenere være stolte. Blir kampen jevn, blir vi enda mer fornøyd, på begge lags vegne.

På slutten av denne brosjyren gjennomgås Fair play-møtet i detalj.

Vær best når temperaturen er på det høyeste

Å være klok når det stormer, er vanskelig. Fotballen er den klart største idretten i Norge. Vi har flest aktive, også blant jentene. Vi har flest klubber, flest trenere, flest lagledere og er størst i frivillighet. Når vi er størst, har vi også flest som opptrer som dårlige pedagoger.

Med dårlige pedagoger menes trenere som

- ikke bryr seg om fair play og at alle er like mye verdt
- ikke gjør dommeren god
- ikke følger regelverket
- ikke bruker alle spillere mest mulig
- ikke ser verdien av jevne kamper
- presser høyt ved igangsetting
- kun verdsetter seier og ikke gode forsøk i spillesituasjonen
- kun er opptatt av hva spillerne skulle ha gjort
- kjefter og smeller
- ikke forstår sin rolle som klimaskaper fra benken
- ikke forstår at han eller hun er en rollemodell for andre

Vår fremste oppgave er å være gode pedagoger selv - også når det koker på eller rundt banen. Og når det koker, skal vi telle til ti - inni oss - for så å tenke, delvis nedkjølt: hvordan virker vi utenifra? Med det utgangspunktet skal vi være med på å lage jevne kamper i ei god ramme for både laget vårt og for motstanderne.

UNGDOMSFOTBALLEN - midt mellom lek og alvor

Ungdomsfotballen har et litt annet utgangspunkt enn barnefotballen. Kamp om poeng, kanskje etter hvert kamp om opprykk eller nedrykk? Her vil det bli tette kamper hele sesongen igjennom der ingen av trenerne ønsker jevnbyrdige kamper, naturlig nok. Derfor ligger adferden i kamp hos mange ungdomstrenerer tett opp mot topptrenernes tilsynelatende måte å lede sine lag på. Visst er det lov til å ha ledestjerner også for ungdomstrenerne. Vi ser for oss José Mourinho, Egil Olsen, Vicente del Bosque, Even Pellerud, Josep Guardiola, Nils Arne Eggen og andre topptrenere som magikerne som «alltid» får gode resultater. Men det er viktig å merke seg at det aller meste av arbeidet fram mot en seier skjer lenge før kampen. Det er det langsiktige arbeidet med å utvikle spillerne og laget som gir resultatene. Selvsagt er det viktig med en riktig pedagogisk inngang i garderoben før kamp, og kanskje noen «pauli ord» i pausen. Men påvirkningen under kamp er minimal!

Det er flere forhold som gjør det vanskelig å påvirke under kampens gang:

- Fotball er komplekst. Fotball er en «kontrollert krig». «Kontrollert» på grunn av regler og dommere. «Krig» fordi det er 11 mot 11 som stadig skaper omveltninger gjennom
 - å skape vs. å bryte ned
 - å utnytte vs. å ødelegge
 - trekk vs. mottrekk
 - aksjon vs. reaksjon

Klimaet for korrekt observasjon og dertil korrekt påvirkning under kampens gang er vanskelig.

- Den fysiske plasseringen under kampen er heller ikke gunstig for å få oversikten. Med et «froskeperspektiv» - lavt og nært - skal spillet observeres og mulige spill-motspill vurderes. Med banenes topografiske bue fra langside til langside er det faktisk vanskelig å se hele ballen lengst unna på motsatt side.
- Innbytterreglementet gir heller ikke mye «slingringsmonn». Tre spillere inn, og aldri ut og inn igjen, skiller seg fra både håndball og ishockey.

- Tilskuerantall og støy rundt banen varierer. Det er kamper der alle, til og med tilskuerne, kan høre treneren. Og det er kamper der treneren ikke hører sin egen stemme. Det er hevet over enhver tvil at omgivelsene setter kommunikasjonsbegrensninger for å gjøre taktiske grep.

Å være beregnende og «kald i hodet» er en ferdighet som knyttes til topptreneren. Mange trenere virker rolige, men det bobler nok innvendig. Andre er særs aktive, kanskje fordi treneren trenger å «ventilere»? Det kan være stressende både fysisk og mentalt å være trener. En undersøkelse gjort blant topptreneren under kamp (Fondin et al. 1997) viser en gjennomsnittlig pulsøkning på 80 prosent og en stor økning i blodtrykket. Det ble hos enkelte funnet adrenalinnivåer som er høyere enn hva som er vanlig hos fallskjermhoppere ved debuthoppet. Mange ungdomstrenerer vil sikkert også kjenne på dette, om enn ikke så ekstremt.

Topptreneren er rollemodell for mange ungdomstrenerer. Dette til tross for at jobben på mange områder er totalt forskjellig. Riktig nok har både topp-trener og ungdomstrener med mennesker å gjøre. Jo høyere opp i årsklassene, jo mer ligner fotballfaget også. Så tar mange av likhetstrekkene slutt.

Hvor er det vi egentlig vil?

Jo, vi ønsker å nedtone troen på topptreneren som magikeren på benken. Og heller oppjustere treneren som leder for ei prestasjonsgruppe som over tid skaper resultater sammen. Det er systematisk fotballfaglig arbeid over mange år som «gjør laget og magikeren», ispedd individuell og relasjonell menneskebehandling som gjør at spillerne går inn og ut av flytsonen når det trengs.

Vi ønsker rett og slett å erstatte treneren i barne- og ungdomsfotballen som er sinna, ikke oppfører seg og styrer spillernes valg.

Så tilbake til hverdagen, ungdomsfotballen: Går det an at ungdomstreneren leder an i god oppførsel på og utenfor banen, til tross for et intenst ønske om å vinne kampen?

Nettopp her vil et Fair play-møte mellom de to «benkene» og dommeren i forkant være et godt virkemiddel for å koble inn hjernen før kampen og i kampens hete:

- Hvordan skal benken opptre ved feilaktige dommeravgjørelser?
- Hvordan skal benken opptre når vår spiller blir tatt hardt?
- Hvordan skal benken opptre når våre spillere bryter spillereglene?
- Hvordan skal benkene oppføre seg overfor hverandre?

” Tenk utvikling hos spillerne, dette skaper trivsel og framgang for alle. Du blir aldri glemt som trener. Kraften din er enorm! ”

Erik Holtan

Å være forberedt på å kunne oppføre seg i forkant av en kamp, og ikke minst under en kamp, er en krevende øvelse. Dette er i høyeste grad en viktig del av vår rolle som trenere og spillerutviklere.

Sosiale ferdigheter skal virke sammen med fotballferdighetene

Det finnes én ferdighet som er viktigere enn alle fotballferdigheter til sammen. Den ferdigheten heter sosiale ferdigheter. Det handler om hvordan vi som trenere er bevisst på å få spillerne til å

- jobbe med å samhandle med andre på en god måte hver dag
- kjenne til og etterleve de kjøreregler gruppa har på og utenfor banen

- respektere ferdighetene til medspillere og få fram disse ferdighetene sammen med andre i enda større grad
- bry seg, i med- og motgang, om andre enn seg selv
- bygge opp hverandres selvtillit, ikke bare med utgangspunkt i fotballen, men også på den sosiale arenaen
- ta ansvar for både egen og medspillernes utvikling og trivsel

Ansvar for norsk fotballs omdømme og utvikling

Har trenerne i en liten, mellomstor eller stor barne- og ungdomsklubb et ansvar for norsk fotballs omdømme og utvikling? Ja, som barne- og ungdomsfotballtrenerne og spillerutviklere har vi et like stort ansvar som både generalsekretæren og presidenten i Fotballforbundet - men et litt annerledes ansvar. Trenerne er viktige brikker, de skal sørge for en trygghets- og mestringsarena for våre jenter og gutter i hverdagen. De skal vise - i handling - at alle er like mye verdt, til og med motstanderlaget.

Viser vi kunnskap, kombinert med klokskap i praksis, blir Fair play-hilsen og Handshake for Peace etter hver kamp en manifestasjon på at alle er like mye verdt. Hvis ikke er det ingenting verdt.

” *Jeg er selv min beste og verste trener. Det handler om at trenere i barne- og ungdomsfotball har sin viktigste egenskap i selvregulering og evaluering. Var jeg god i dag? Gjorde jeg det jeg hadde tenkt? Så jeg alle? Om ikke annet så er et blikk, et blunk, et klapp på skulderen nok.*

Min verden vil aldri bli den samme som spillerenes. Jeg er mindre sårbar fordi jeg er voksen. Jeg har mindre tid fordi jeg jobber ved siden av. Jeg har mindre innlevelse i aktiviteten fordi jeg står på sidelinjen. Jeg har mindre forståelse for en feilpasning, fordi jeg ville slått den bedre selv.

Har jeg mindre aksept for alt dette, er jeg ute å kjøre som trener.

Jeg vil ikke være mindre, men større, gjennom å skape trygghet, støtte, inspirere, bygge opp og ufarliggjøre. Jeg ønsker å være større, gjennom en større og lengre tanke, ikke gjennom det kort-siktige resultatet. Dette er øving for noe som skal gi resultater senere i livet. Det er en bit av et stort puslespill. Jeg legger en brikke, som skal hjelpe spillerne til å legge resten, fordi jeg la en viktig brikke først.”

Stig Inge Bjørnebye

Fair play-møtet - gir oss en skikkelig fotballfest!

I en fotballkamp skal glede, mestring, jevnbyrdighet og god oppførsel dominere. Derfor innfører vi et Fair play-møte i forkant av kampstart i barne- og ungdomsfotballen. Trenerne er de viktigste rollemodellene for god eller dårlig oppførsel på og rundt banen. Fair play-møtet skal både skape en felles forståelse og være forpliktende.

Barnefotball 6-12 år: FEMMER OG SJUER

Hjemmelagets trener tar initiativ til et Fair play-møte mellom trenerne og dommeren før kampen. Gå gjennom disse punktene på møtet og gjør tydelige avtaler:

Spillet:

1. Det skal ikke være høyt press ved igangsetting fra motstanders keeper.
2. Utspillsregelen skal benyttes.
3. Tilbakespillsregelen benyttes ikke, men vi oppfordrer til at keeper bruker beina.
4. Når kampen er ujevn - hvilke virkemidler skal vi benytte for å få den jevnere?

Rammene:

1. Husk Fair play-hilsen før og etter kampen.
2. Foreldre, foresatte og publikum finner sin plass på motsatt side av lagleder- og spillersiden.
3. Det må være enighet om å gjøre dommeren god.
4. Husk at god oppførsel også gjelder i tøffe og vanskelige situasjoner.

TRENERVETT i barnefotballen

«De viktigste ferdighetene til treneren min i barneåra var rettferdighetssans, humør og evnen til å skape artige treninger.»

- Oppsummering av svar fra 100 landslagsspillere

Som trener er jeg et forbilde for spillerne mine.

Da er det viktig at jeg utviser trenervett:

1. Jeg er her for spillerne, ikke for meg selv.
2. Jeg ser og hører meg selv «utenfra» og spillerne «innenfra».
3. Jeg velger å være positiv, for jeg vet at min oppførsel - både positiv og negativ - smitter over på andre.
4. Jeg påvirker både spillerne mine, «benken» min, dommeren, motstanderlaget og publikum gjennom positiv språkbruk og kroppsspråk.
5. Jeg ønsker å være et godt forbilde for spillerne mine og en god ambassadør for fotballen og klubben min.

Trenervett gir kampvett:

1. Gjennom Fair play-møtet er jeg med på å skape en god fotballopplevelse for alle.
2. Jeg samarbeider med motstanderlagets trener om å skape jevnbyrdighet i kampen.
3. Alle er like mye verdt. Jeg sprer både spilletid og oppmerksomhet.
4. Jeg er utviklingsorientert og veileder spillerne mot neste spillsituasjon. Jeg gjør dommeren god og henger meg ikke opp i dommeravgjørelser.
5. Jeg er forberedt på at temperaturen kan bli høy, men jeg, «benken» min og spillerne mine skal takle det positivt og konstruktivt.

Ungdomsfotball 13-19 år: SJUER, NIER OG ELLEVER

Dommeren, eller hjemmelagets trener hvis det ikke er oppsatt dommer, tar initiativ til et Fair play-møte mellom dommeren og trenerne før kampen.

Gå gjennom disse punktene på møtet og gjør tydelige avtaler:

1. Husk Fair play-hilsen før og etter kampen.
2. Foreldre, foresatte og publikum finner sin plass på motsatt side av lagleder- og spillersiden.
3. Trenerne/lagledere har ansvar for å skape et godt Fair play-klima under kampen.
4. Det må være enighet om å gjøre dommeren god.
5. Husk at god oppførsel også gjelder i tøffe og vanskelige situasjoner.
6. Etter loddtrekningen gjennomfører dommer og kapteiner «Handshake for Peace».

Trenerne avslutter Fair play-møtet med «Handshake for Peace».

TRENERVETT i ungdomsfotballen

«De viktigste ferdighetene til min trener i ungdomsårene var at treneren var der når det gikk tungt, satte krav når det gikk lett, hadde humør, var rettferdig og hadde peiling på fotball.»

- Oppsummering av svar fra 100 landslagsspillere

Som trener er jeg et forbilde for spillerne mine.

Da er det viktig at jeg utviser trenervett:

1. Jeg er her for spillerne, ikke for meg selv.
2. Jeg ser og hører meg selv «utenfra» og spillerne «innenfra».
3. Jeg velger å være positiv, fordi jeg vet at min oppførsel - både positiv og negativ - smitter over på andre.
4. Jeg påvirker både mine spillere, «benken» min, dommeren, motstanderlaget og publikum gjennom positiv språkbruk og kroppsspråk.
5. Jeg ønsker å være et godt forbilde for spillerne mine og en god ambassadør for fotballen og klubben min.

Trenervett gir kampvett:

1. Gjennom Fair play-møtet er jeg med på å skape en god fotballopplevelse for alle.
2. Jeg tar spillerne med på råd. Jeg har autoritet, men er ikke autoritær.
3. Alle er like mye verdt. Jeg sprer både spilletid og oppmerksomhet.
4. Jeg er utviklingsorientert og veileder spillerne mot neste spillesituasjon. Jeg gjør dommeren god og henger meg ikke opp i dommeravgjørelser.
5. Jeg er forberedt på at temperaturen kan bli høy, men jeg, «benken» min og spillerne mine skal takle det positivt og konstruktivt.

Klarer jeg å etterleve dette, er jeg godt rustet til å være ungdomsfotballtrener.

FORELDREVETTREGLER

For å få et godt klima på og utenfor banen, så er det avgjørende å ha gode relasjoner og en god dialog med foreldregruppa. Det er viktig å klargjøre klubbens verdier, retningslinjer og lagets kjøreregler overfor foreldrene, slik at de blir bevisst sin rolle. Foreldremøter er en god arena for å skape og vedlikeholde denne bevisstheten. Bruk gjerne Foreldrevettreglene som en inngang til foreldremøter.

1. Støtt opp om klubbens arbeid - gjennom foreldremøter forankres fotballens og klubbens verdisyn.
2. Møt fram til kamper og treninger - du er viktig både for spillerne og miljøet.
3. Gi oppmuntring til alle spillerne i med- og motgang - dette gir trygghet, trivsel og motivasjon for å bli i fotballfamilien lenge.
4. Vi har alle ansvar for kampmiljøet - gi ros til begge lag for gode prestasjoner og Fair Play.
5. Respekter trenerens kampledelse - konstruktiv dialog om gjennomføring tas med trener og klubb i etterkant.
6. Respekter dommerens avgjørelser - selv om du av og til er uenig!
7. Det er ditt barn som spiller fotball. Opptre positivt og støttende - da er du en god medspiller!

Det handler om respekt - ikke sant?

Mer nysgjerrig på trenerrollen?

Ønsker du å fordype deg mer i trenerrollen i barne- og ungdomsfotballen, så er *Flest mulig - lengst mulig - best mulig. Den store barne- og ungdomsfotballboka* en god start.

Boka får du bestilt på <http://nettbutikk.fotball.no>